

Совгіра С.В., д.п.н., професор
Браславська О.В., д.п.н., професор
Гончаренко Г.Є., к.б.н., доцент
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ШКІЛЬНИЙ ТУРИЗМ І ВІДПОЧИНОК НА ЧЕРКАЩИНІ

Значні рекреаційні ресурси Черкаської області використовуються для відпочинку, оздоровлення та туристичних подорожей дітей шкільного віку. Приблизно 2/3 цих подорожей здійснюється по Черкаській області. Екскурсії організовуються як туристичними фірмами так і станціями та центрами юних туристів. Найбільш популярними є поїздки до м. Умань, м. Канев, м. Корсунь-Шевченківський, м. Чигирин, а також до м. Кам'янка, Красногірського монастиря та дендропарку «Софіївка». Екскурсійні та краєзнавчі відділи станцій і центрів юних туристів розробляють автобусні маршрути по області та за її межами, наприклад, автобусно-пішохідна екскурсія по Холодному Яру, в ході якої можна ознайомитись з такими визначними об'єктами Черкащини, як Свято-Троїцький Мотронинський монастир, Мотронинське скіфське городище, 1000-літній дуб М. Залізняка, Церкву Пресвятої Богородиці у с. Медведівка.

На Черкащині активно працюють туристсько-краєзнавчі гуртки і клуби, відділи туризму і краєзнавства при будинках дитячої та юнацької творчості Золотоніського, Жашківського, Чернобаївського, Канівського районів. На станціях і центрах проводяться ступеневі, категорійні подорожі та походи вихідного дня з пішохідного, водного, велосипедного та спелеотуризму. Традиційно найбільш масовим на Черкащині залишається пішохідний туризм. Друге місце за чисельністю посідають гуртки, що працюють за програмою «Спортивний туризм», «Спортивне орієнтування», крім того є гуртки велосипедного, водного, лижного туризму. Станціями проводяться міські, районні змагання з різних видів туризму. Найбільш поширеними є змагання з спортивного орієнтування та техніки пішохідного туризму, практикуються

відкриті туристичні змагання, топографічні та туристсько-краєзнавчі зльоти учнівської молоді. Проводиться щорічна заочна Першість України на кращу туристсько-краєзнавчу подорож навчального року. Заслуговує на увагу пошукова робота членів туристичних клубів, будинків дітей та юнацтва, за результатами якої створюються туристсько-краєзнавчі маршрути, активізується оздоровча та екскурсійна робота, зокрема це стосується організації наметових таборів з метою оздоровлення та проведення туристичної і волонтерської роботи. Можна було б також застосувати ефективні заходи у збереженні пам'яток культури, архітектури та історії.

Перспективою розвитку туризму може бути збільшення числа дітей та підлітків, а також забезпечення зростання внутрішнього туризму туристичним організаціям; ширше проведення інформаційно-рекламної компанії туристичного продукту Черкаської області.

При виконанні цих першочергових завдань можливе очікування припливу як дітей, так і дорослих туристів передусім за такими напрямками, як:

- культурно-пізнавальний туризм (екскурсії, відвідування пам'яток культури та визначних місць). Як показує практика туристичних фірм, іноземних туристів найбільше цікавлять Шевченківські місця області, місця пов'язані з перебуванням у Кам'янці О. Пушкіна, а також Умань);

- сільський зелений туризм (цей напрям особливо перспективний, якщо взяти до уваги природну гостинність і щирість сільського населення);

- туристичний «шопінг» (відносно низькі ціни на товари та послуги в Україні сприяють розвитку цього різновиду туризму);

- екотуризм (відвідування заповідних територій, так як частина прибутків від екотуризму направляється на фінансування проектів з охорони природи);

- круїзи (круїзи Дніпром з відвідуванням м. Черкаси та м. Канів).

Отже, унікальні природні комплекси Черкаської області, її багате історичне минуле обумовлюють розвиненість рекреаційних ресурсів регіону, до складу яких належать природні й культурні пам'ятки та можливість їх відвідування населенням, і в першу чергу учнями загальноосвітніх шкіл.